

2004-01-29

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ref: dnr Ju2003/7553/IM

Remissvar till betänkandet Etablering i Sverige möjligheter och ansvar för individ och samhälle (SOU 2003:75)

Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, SIOS, har beretts möjlighet att avge yttrande över rubricerat betänkande.

SIOS är samarbetsorgan för 16 riksorganisationer för etniska minoriteter med ca 90 000 medlemmar, som driver språk-, kultur-, utbildnings- och andra minoritetspolitiska frågor samt verkar för implementering av en mångfaldspolitik i alla samhällssektorer.

SIOS anser att utredningens förslag är väl genomtänkta och tillstyrker dessa förslag. I det följande avser vi att understryka vissa förslag som vi anser särskilt viktiga samt komplettera andra.

4. Riktade insatser och generella system

Utredningen föreslår ett till den ny invandrade befolkningen bättre anpassat och samordnat utbud av tidsmässigt avgränsade säråtgärder behövs. De generella systemens anpassning till en mångkulturell befolkning måste utvecklas vidare. SIOS konstaterar med tillfredsställelse att detta uttrycker en tydlig inriktning för utvecklingen av ett mångkulturellt samhälle inom den generella politiken. Detta innebär också att perspektivet flyttas från individen till samhället, utan att för den skull betrakta individen som utan ansvar.

Vidare föreslår utredningen att ett antal myndigheter vars insatser är särskilt viktiga för en framgångsrik etablering får ett sektorsansvar för nyanlända invandrare. De myndigheter som föreslås är följande: Arbetsmarknadsstyrelsen, Riksförsäkringsverket, Högskoleverket, Migrationsverket, Skolverket, Myndigheten för skolutveckling, Socialstyrelsen och NUTEK.

SIOS delar utredningens analys när den konstaterar att i motsats till många av andra tvärsektoriella politikområden har integrationsfrågorna inte någon etablerad struktur för att garantera den nödvändiga samordningen och samsynen. Utredningen uppger att erfarenheter från andra politikområden har visat att sektorsansvar har lett till ökat engagemang från myndigheternas sida och fungerar som ett verktyg för långsiktig och samordnad utveckling.

Utredningen anger vidare att detta även kan komma andra ”äldre” invandrare till nytta, i och med att sektorsansvaret kan initiera en process inifrån myndigheterna som förändrar de strukturerna i samhället som idag är anpassade för en svensk befolkning, med svenska som modersmål och svensk utbildning och yrkesbakgrund. SIOS instämmer i den analysen och vill betona att det har blivit alltmer tydligt att integrationspolitiken också bör kompletteras med en antidiskrimineringspolitik som går ut på att undanröja hinder och avskaffa den strukturella diskriminering som är inbyggd i de olika systemen.

SIOS ställer sig positiv till förslaget. Vi vill också föreslå att Specialpedagogiska institutet ges sektorsansvar. Skälet till detta är att ett antal nya anlända är i behov av särskilt stöd på grund av funktionsnedsättningar eller traumarelaterade symptom. Specialpedagogiska institutet är en rikstäckande myndighet för statens samlade stöd i specialpedagogiska frågor för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar och deras erfarenheter behövs i etableringen av dessa personer.

SIOS delar också utredningens förslag att Integrationsverket ska ansvara för samordningen mellan de berörda myndigheterna kommer till stånd och uttrycker sitt tillfredsställande med förslaget om att även organisationer bildade på etnisk grund blir delaktiga i arbetet. Det är ett erkännande av organisationernas roll och betydelse i samhället. Vi vill även föreslå att Handikappförbundens samarbetsorgan, HSO, bjuds att delta i arbetet i och med att deras kunskap och kompetens behövs när det gäller nyanlända med funktionsnedsättningar.

SIOS beklagar att utredningen inte lägger några förslag när det gäller hälso- och sjukvård och rehabilitering samt socialtjänstens arbete, eftersom de finns mycket att göra i dessa angelägna områden. SIOS föreslår att en särskild utredning bör få i uppdrag att utreda hur ohälsa och funktionsnedsättning hos de nyanländas sätter hinder för deras etablering i samhället. SIOS föreslår vidare att socialtjänsters metoder i arbetet med det ekonomiska biståndet bör utredas.

Samhällsinformation

Som utredningen betonar är detta inte lätt att lösa: Trettio års arbete med att ge nyinvandrade möjlighet att orientera sig i sitt nya hemland med hjälp av samhällsinformation speglar de stora svårigheter som ligger i uppdraget. Nyanlända behöver få tillgång till samhällsinformation vid flera och upprepade tillfällen och via olika kanaler.

SIOS vill härmed betona den vikt som förbundstidningar från våra organisationer har när det gäller att sprida information och kunskap om olika samhällsområden i våra respektive modersmål. Tidningarnas spridning och former behöver dock utvecklas för att vara tillgängliga genom t ex Internet. Tidningarna utgör idag en resurs som myndigheterna kan bättre utnyttja i det gemensamma arbetet att sprida kunskap.

SIOS vill också uppmärksamma den viktiga roll som våra organisationers lokala föreningar spelar i mottagandet av de nyanlända. Den rollen erkänns sällan av kommuner och myndigheter. Förmedling av information och skapande av sociala kunskaper går att utveckla och kan vara ett värdefullt redskap i etableringen av de

nyanlända. Det förutsätter dock att kommunerna och myndigheterna erkänner detta arbete och är beredda att ta del av en del av de kostnader som verksamheten medför.

Uppföljning och utvärdering

Utredningen föreslår att SCB:s riktlinjer för redovisning av statistik för personer med annan etnisk bakgrund föreslås vara vägledande för all statistik redovisning i den offentliga sektorn och att de måste följas upp av de för nyanlända mest relevanta myndigheterna. SIOS instämmer fullt i utredningens förslag. En enhetlig redovisning gör det lättare att jämföra olika förhållanden och identifiera hinder för nyanländas etablering. SIOS vill även föreslå att samma redovisning görs om personer med funktionsnedsättningar.

SIOS styrelse

Panos Outis
Ordförande

Julio Fuentes
föredragande